

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2016/101**2015 m. spalio 26 d.****kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 105 straipsnio 14 dalį papildomos to reglamento nuostatos dėl rizikos ribojimo principais pagrįsto vertinimo techninių reguliavimo standartų****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ⁽¹⁾, ypač į jo 105 straipsnio 14 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

- (1) Reglamento (ES) Nr. 575/2013 105 straipsnyje nurodyti visoms prekybos knygos pozicijoms taikytini rizikos ribojimo principais pagrįsto vertinimo standartai. Tačiau to reglamento 34 straipsnyje nustatyta, kad įstaigos 105 straipsnio standartus turi taikyti visam tikrąja verte įvertintam turtui. Remiantis tais dviem straipsniais reikėtų, kad rizikos ribojimo principais pagrįsto vertinimo reikalavimai taikomi visoms tikrąja verte įvertintoms pozicijoms, neatsižvelgiant į tai, ar jos įtrauktos į prekybos knygą ar ne, kai sąvoka „pozicija“ reiškia tik finansines priemones ir biržos prekes;
- (2) jeigu atliekant rizikos ribojimo principais pagrįstą vertinimą gaunama mažesnė absoliuti balansinė turto vertė arba didesnė absoliuti balansinė išpareigojimų vertė, negu pripažinta apskaitoje, papildomo vertinimo rezultatų koregavimo (angl. *additional valuation adjustment*, AVA) įvertį reikėtų apskaičiuoti kaip absoliučią minėtų dviejų verčių skirtumo vertę, nes rizikos ribojimo principais pagrįsta vertė visada turėtų būti lygi tikrajai turto vertei arba mažesnė už ją ir lygi išpareigojimų tikrajai vertei arba didesnė už ją;
- (3) jeigu vertinimo pozicijų apskaitinio vertinimo pokytis turi tik dalinį arba nulinį poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui, AVA įverčiai turėtų būti taikomi atsižvelgiant tik į apskaitinio vertinimo pokyčio dalį, turinčią poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui. Tai apima pozicijas, kurioms taikoma apsidraudimo apskaita, parduoti laikomas pozicijas tiek, kiek jų vertinimo pokyčiams taikomas rizikos ribojimo principais grindžiamas filtravimas, ir tiksliai atitinkančias užskaitomas pozicijas;
- (4) AVA įverčiai nustatomi tik siekiant apskaičiuoti bendro 1 lygio nuosavo kapitalo koregavimo įverčius, jeigu to reikia. AVA įverčiais nedaromas poveikis nuosavų lėšų reikalavimų nustatymui pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnį (išskyrus atvejus, kai pagal to reglamento 94 straipsnį smulkiai prekybos knygoje apskaitomai veiksmai taikomos išlygos);
- (5) siekiant nustatyti nuoseklią sistemą, kuria remdamosi įstaigos apskaičiuotų AVA įverčius, būtina nustatyti aišką tikslinio tikslumo lygio ir vertinimo neapibrėžtumo elementų, į kuriuos reikėtų atsižvelgti nustatant rizikos ribojimo principais pagrįstą vertę, apibrėžti, kartu apibrėžiant metodus, kuriuos taikant gaunamas reikiamas tikslumo lygis, atitinkantis esamas rinkos sąlygas;
- (6) rinkos kainų neapibrėžtumo, pozicijos uždarymo išlaidų ir modelio rizikos AVA įverčius reikėtų apskaičiuoti remiantis vertinimo pozicijų, pagrįstų finansinėmis priemonėmis arba finansinių priemonių portfeliais, sumomis. Tais tikslais finansines priemones galima jungti į portfelius tada, kai, taikant rinkos kainų neapibrėžtumo ir pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčius, priemonių vertė nustatoma taikant tokį pat rizikos veiksnį, arba tada, kai, taikant modelio rizikos AVA įverčius, priemonių vertė nustatoma taikant tokį pat kainodaros modelį;
- (7) atsižvelgiant į tai, kad tam tikri su vertinimo neapibrėžtumu susiję AVA įverčiai nėra adityvieji, sumavimo metodas, kurį taikant galima atsižvelgti į diversifikavimo naudą, turėtų būti leidžiamas esant tam tikrų kategorijų AVA įverčiams, kai AVA elementai yra nesusiję su tikėtinų pasitraukimo išlaidų, neįtrauktų į tikrąją vertę, elementu. Sumuojant AVA įverčius taip pat turėtų būti galima gauti diversifikavimo naudos dėl tikėtinės vertės ir rizikos ribojimo principais pagrįstos vertės skirtumo, kad bankai, kurių tikroji vertė jau yra labiau pagrįsta rizikos ribojimo principais negu tikėtina vertė, gautų ne mažesnę diversifikavimo naudą negu bankai, tikėtiną vertę naudojančys kaip tikrąją vertę;

⁽¹⁾ O L L 176, 2013 6 27, p. 1.

- (8) kadangi įstaigų, kurių tikrąja verte įvertinti portfeliai yra maži, vertinimo neapibrėžtumas paprastai bus ribotas, AVA įverčiams apskaičiuoti joms turėtų būti leista taikyti paprastesnį modelį negu įstaigoms, kurių tikrąja verte įvertinti portfeliai yra didesni. Tikrąja verte įvertintų portfelių dydis, pagal kurį nustatoma, ar galima taikyti paprastesnį metodą, turėtų būti vertinamas kiekvienu lygmeniu, kuriuo apskaičiuojami kapitalo reikalavimai;
- (9) kad kompetentingos institucijos galėtų įvertinti, ar tos įstaigos, vertindamos bendrą reikiamų AVA įverčių lygį, teisingai taikė reikalavimus, įstaigos turėtų turėti atitinkamus dokumentus, sistemas ir kontrolės priemones;
- (10) šis reglamentas grindžiamas techninių reguliavimo standartų projektais, kuriuos Europos bankininkystės institucija pateikė Komisijai;
- (11) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 ⁽¹⁾ 37 straipsnį, pateikti savo nuomonę.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Papildomo vertinimo rezultatų koregavimo (AVA) įverčių apskaičiavimo metodika

Įstaigos bendrą AVA įverčių, kurių reikia, kad tikroji vertė būtų pakoreguota, siekiant gauti rizikos ribojimo principais pagrįstą vertę, sumą ir tuos AVA įverčius apskaičiuoja kas ketvirtį taikydamos 3 skyriuje pateiktą metodą, išskyrus atvejus, kai jos atitinka 2 skyriuje pateikto metodo taikymo sąlygas.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) vertinimo pozicija – ir į prekybos, ir į ne prekybos knygas įtraukta ir tikrąja verte įvertina finansinė priemonė, biržos prekė arba finansinių priemonių arba biržos prekių portfelis;
- b) vertinimo įvesties duomenys – įtakos vertinimo pozicijos tikrajai vertei turintis stebimas arba nestebimas rinkos parametras arba parametru matrica;
- c) vertinimo pozicijos suma – vertinimo pozicijos suma, priklausanti nuo vertinimo įvesties duomenų svyravimo.

3 straipsnis

Rinkos duomenų šaltiniai

1. Kai įstaigos AVA įverčius apskaičiuoja remdamosi rinkos duomenimis, jos turi naudoti tokią pat rinkos duomenų kitimo sritį kaip ir duomenų, prireikus naudojamų nepriklausomos kainos patikros, apibūdintos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 105 straipsnio 8 dalyje, procese, ir taikyti šiame straipsnyje nurodytus koregavimo įverčius.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Nustatydamos rizikos ribojimo principais pagrįstą vertę įstaigos turi atsižvelgti į visus žinomus ir patikimus duomenų šaltinius, įskaitant atitinkamais atvejais kiekvieną iš šių dalykų:

- a) biržos kainas likvidžioje rinkoje;
- b) sandorius, susijusius su tiksliai tokiomis pat arba labai panašiomis priemonėmis, užregistruotus pačios įstaigos dokumentuose arba, jeigu turima duomenų, įvykdytus rinkoje;
- c) tarpininkų arba kitų rinkos dalyvių pateiktas prekiaujamų priemonių kainas;
- d) ekspertų prognozuojamus įverčių duomenis;
- e) orientacines tarpininkų kainas;
- f) sandorio šalies užstato vertinimą.

3. Tais atvejais, kai taikant 9–11 straipsnius taikomas ekspertų žiniomis grindžiamas metodas, reikia atsižvelgti į alternatyvius metodus ir informacijos šaltinius, įskaitant atitinkamais atvejais kiekvieną iš toliau pateiktų dalykų:

- a) naudoti pakaitinius duomenis, pagrįstus panašiomis priemonėmis, apie kurias duomenų yra pakankamai;
- b) vertinimo įvesties duomenims taikyti rizikos ribojimo principais pagrįstus pokyčius;
- c) nustatyti natūralias priemonės vertės ribas.

II SKYRIUS

SUPAPRASTINTAS AVA ĮVERČIŲ NUSTATYMO METODAS

4 straipsnis

Supaprastinto metodo taikymo sąlygos

1. Įstaigos šiame skyriuje apibūdintą supaprastintą metodą gali taikyti tik jeigu tikrąja verte įvertinto turto ir įsipareigojimų, nurodytų įstaigos finansinėse ataskaitose pagal taikomą apskaitos sistemą, absoliučios vertės suma yra mažesnė negu 15 mlrd. EUR.
2. Atliekant 1 dalyje nurodytą skaičiavimą neįtraukiami tiksliai atitinkantys ir užskaitomi tikrąja verte įvertinti turtas ir įsipareigojimai. Kai tikrąja verte įvertinto turto ir įsipareigojimų apskaitinio vertinimo pokytis turi dalinį arba nulinį poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui, jų vertė įtraukiama tik tiek, kiek atitinkamas vertinimo pokytis turi poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui.
3. 1 dalyje nurodyta riba taikoma individualiai ir konsoliduotai. Kai riba pažeidžiama konsoliduotai, pagrindinis metodas turi būti taikomas visiems konsoliduotiems subjektams.
4. Kai supaprastintą metodą taikančios įstaigos du iš eilės ketvirčius neatitinka 1 dalyje nustatytos sąlygos, jos privalo tuoj pat informuoti atitinkamą kompetentingą instituciją ir susitarti dėl 3 skyriuje nurodyto metodo įgyvendinimo per ateinančius du ketvirčius plano.

5 straipsnis

AVA įverčių nustatymas taikant supaprastintą metodą

Kai AVA įverčiams apskaičiuoti įstaigos taiko supaprastintą metodą, AVA įverčiai yra lygūs 0,1 % absoliučios tikrąja verte įvertinto turto ir įsipareigojimų, įtrauktų į pagal 4 straipsnį atliekamą su riba susijusį skaičiavimą, vertės.

6 straipsnis

AVA įverčių bendros sumos nustatymas taikant supaprastintą metodą

Kai įstaigos taiko supaprastintą metodą, bendra AVA įverčių vertė, kai taikomas 1 straipsnis, yra AVA įvertis, gaunamas atliekant skaičiavimą pagal 5 straipsnį.

III SKYRIUS

PAGRINDINIS AVA ĮVERČIŲ NUSTATYMO METODAS

7 straipsnis

Pagrindinio metodo apžvalga

1. Taikydamos pagrindinį metodą įstaigos AVA įverčius apskaičiuoja dviem etapais:
 - a) apskaičiuoja kiekvienos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 105 straipsnio 10 ir 11 dalyse nurodytos kategorijos AVA įverčius (toliau – *kategorijos lygmens AVA įverčiai*) pagal šio straipsnio 2 dalį;
 - b) susumuoja pagal a punktą gautus kiekvienos kategorijos lygmens AVA įverčius ir gauna bendrą AVA įverčių vertę pagal 1 straipsnį.
2. Taikydamos 1 dalies a punktą įstaigos kategorijos lygmens AVA įverčius apskaičiuoja vienu iš šių būdų:
 - a) pagal 9–17 straipsnius;
 - b) kai nėra galimybių tam tikroms pozicijoms taikyti 9–17 straipsnius, taikydamos atsarginį metodą, t. y. nustato susijusias finansines priemones ir AVA įvertį apskaičiuoja sudėdamos:
 - i) 100 % grynojo nerealizuoto pelno, gaunamo iš susijusių finansinių priemonių;
 - ii) susijusių finansinių priemonių 10 % tariamosios vertės, kai finansinės priemonės yra išvestinės;
 - iii) susijusių finansinių priemonių tikrosios vertės ir nerealizuoto pelno, kaip nustatyta i punkte, skirtumo 25 % absoliučios vertės, kai finansinės priemonės yra neišvestinės.

Taikant b punkto i papunktį „nerealizuotas pelnas“ – tai tikrosios vertės teigiamas pokytis nuo sandorio pradžios, nustatomas taikant principą „pirmas į, pirmas iš“.

8 straipsnis

AVA įverčių apskaičiavimo taikant pagrindinį metodą bendrosios nuostatos

1. Kai tikrąja verte įvertinto turto ir išsipareigojimų apskaitinio vertinimo pokytis turi dalinį arba nulinį poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui, AVA įverčiai apskaičiuojami tik atsižvelgiant į tai, kokį poveikį apskaitinio vertinimo pokytis turi bendram 1 lygio nuosavam kapitalui.
2. Kalbant apie 14–17 straipsniuose apibūdintus kategorijos lygmens AVA įverčius, įstaigos stengiasi, kad rizikos ribojimo principais pagrįstos vertės tikslumo lygis būtų lygiavertis nustatytajam 9–13 straipsniuose.
3. AVA įverčiai laikomi papildančiais vertinimo rezultatų koregavimo įverčius, reikalingus norint gauti nustatytą rizikos ribojimo principais pagrįstą vertę, kai atliekamas bet koks įstaigos tikrosios vertės koregavimas, kurį galima laikyti susijusiu su tuo pačiu vertinimo neapibrėžtumo šaltiniu kaip ir papildomas vertinimo rezultatų koregavimas. Kai negalima nustatyti, kad įstaigos tikrosios vertės koregavimas yra susijęs su konkrečia AVA kategorija tuo lygmeniu, kuriuo apskaičiuojami atitinkami AVA įverčiai, tas koregavimas neįtraukiamas skaičiuojant AVA įverčius.
4. AVA įverčiai visada turi būti teigiami, taip pat ir vertinimo pozicijos sumos lygmeniu, kategorijos lygmeniu, tiek prieš sumavimą, tiek susumavus.

9 straipsnis

Rinkos kainų neapibrėžtumo AVA apskaičiavimas

1. Rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įverčiai apskaičiuojami vertinimo pozicijos sumos lygmeniu (toliau – individualūs rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įverčiai).

2. Rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įvertis laikomas lygiu nuliui tik kai įvykdytos abi šios sąlygos:
 - a) įstaiga turi tvirtų vertinimo pozicijos sumos kainos, kuria galima parduoti, įrodymų arba kainą galima nustatyti iš patikimų duomenų, susijusių su likvidžia grįžtamąja rinka, kaip apibūdinta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 338 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje;
 - b) iš 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų rinkos duomenų šaltinių nematyti, kad būtų koks nors reikšmingas vertinimo neapibrėžtumas.
3. Kai negalima įrodyti, kad vertinimo pozicijos sumos AVA įvertis lygus nuliui, vertindamos rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įvertį įstaigos naudoja 3 straipsnyje apibrėžtus duomenų šaltinius. Tokiu atveju rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įvertis apskaičiuojamas, kaip nurodyta 4 ir 5 dalyse.
4. Įstaigos apskaičiuoja su kiekvienu vertinimo įvesties duomenų vienetu, naudojamu atitinkamame vertinimo modelyje, susijusių vertinimo pozicijų sumų AVA įverčius.
 - a) Detalumo lygmuo, kuriuo apskaičiuojami tie AVA įverčiai, yra vienas iš šių:
 - i) kai išskaidyta, visi vertinimo įvesties duomenys, kurių reikia vertinimo pozicijos galutinei kainai apskaičiuoti;
 - ii) priemonės kaina.
 - b) Kiekvienas a punkto i papunktyje nurodytas vertinimo įvesties duomenų vienetas vertinamas atskirai. Kai vertinimo įvesties duomenis sudaro parametrų matrica, AVA įverčiai apskaičiuojami pagal su kiekvienu tos matricos parametru susijusias vertinimo pozicijos sumas. Kai vertinimo įvesties duomenys nesusiję su priemonėmis, kuriomis prekiaujama, įstaigos vertinimo įvesties duomenis ir susijusių vertinimo pozicijos sumą priskiria prie rinkos priemonių, kuriomis prekiaujama, grupės. Įstaigos vertinimo įvesties duomenų parametrų, naudojamų apskaičiuojant AVA įverčius, skaičių gali sumažinti taikydamos bet kokius tinkamus metodus, jeigu sumažinti parametrai atitinka visus šiuos reikalavimus:
 - i) bendra sumažintos vertinimo pozicijos sumos vertė yra tokia pat kaip ir bendra pirminės vertinimo pozicijos sumos vertė;
 - ii) sumažintą parametrų grupę galima priskirti prie rinkos priemonių, kuriomis prekiaujama, grupės;
 - iii) toliau apibrėžto 2-o dispersijos vieneto ir toliau apibrėžto 1-o dispersijos vieneto santykis, pagrįstas praėjusių laikotarpių – šimto pastarųjų prekybos dienų – duomenimis, yra mažesnis už 0,1.
 - c) Šioje dalyje „1-as dispersijos vienetas“ reiškia vertinimo pozicijos sumos, pagrįstos nesumažintais vertinimo įvesties duomenimis, pelno ir nuostolio dispersiją, o „2-as dispersijos vienetas“ – vertinimo pozicijos sumos, pagrįstos nesumažintais vertinimo įvesties duomenimis, atėmus vertinimo pozicijos sumą, pagrįstą sumažintais vertinimo įvesties duomenimis, pelno ir nuostolio dispersiją. Kai AVA įverčiams apskaičiuoti naudojamas sumažintas parametrų skaičius, norint nustatyti, ar laikomasi visų b punkte nustatytų kriterijų, bent kasmet atliekama užskaitos metodikos nepriklausoma kontrolės funkcijų patikra ir vidaus patikimumo vertinimas.
5. Rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įverčiai nustatomi taip:
 - a) kai pakanka duomenų, kad būtų galima nustatyti vertinimo įvesties duomenų patikimų dydžių kitimo sritį:
 - i) kai vertinimo įvesties duomenų patikimų dydžių kitimo sritis pagrįsta galutinėmis kainomis, įstaigos apskaičiuoja kitimo srities tašką, kuriam esant jos galėtų (ir tuo yra įsitikinusios 90 %) vertinimo pozicijos sumą perleisti ta arba didesne kaina;
 - ii) kai vertinimo įvesties duomenų patikimų dydžių kitimo sritis pagrįsta geriausių siūlomų ir prašomų kainų vidurkiu, įstaigos apskaičiuoja kitimo srities tašką, kuriam esant jos galėtų (ir tuo yra įsitikinusios 90 %) vertinimo pozicijos sumą perleisti ta arba didesne vidutine kaina;
 - b) kai nepakanka duomenų, kad būtų galima nustatyti vertinimo įvesties duomenų dydžių patikimą kitimo sritį, įstaigos taiko ekspertų žiniomis grindžiamą metodą ir naudoja turimą kokybinę ir kiekybinę informaciją, kad vertinimo įvesties duomenų rizikos ribojimo principais pagrįstos vertės tikslumo lygis būtų lygiavertis tam, kurio siekiama taikant a punktą. Įstaigos kompetentingas institucijas informuoja apie vertinimo pozicijų sumas, kurių atžvilgiu taikomas šis metodas, taip pat apie AVA įverčiui nustatyti taikomą metodiką;

- c) įstaigos apskaičiuoja rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įvertį taikydamos vieną iš šių metodų:
- i) vertinimo įvesties duomenų dydžių, apskaičiuotų pagal a arba b punktą, ir vertinimo įvesties duomenų dydžių, naudojamų skaičiuojant tikrąją vertę, skirtumą taiko kiekvienos vertinimo pozicijos sumai;
 - ii) sujungia vertinimo įvesties duomenų dydžius, apskaičiuotus pagal a arba b punktą, ir vertinimo pozicijas vertina dar kartą remdamosi tais dydžiais. Tada įstaigos ima dar kartą įvertintų pozicijų ir tikrąją vertę įvertintų pozicijų skirtumą.
6. Įstaigos bendrą kategorijos lygmens rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įverčių vertę apskaičiuoja atskiriems rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įverčiams taikydamos priede nustatyto 1 arba 2 metodo formulę.

10 straipsnis

Pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčio apskaičiavimas

1. Pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčiai apskaičiuojami vertinimo pozicijos sumos lygmeniu (toliau – *individualūs pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčiai*).
2. Kai įstaiga vertinimo pozicijos sumos atžvilgiu rinkos kainų neapibrėžtumo AVA įvertį apskaičiavo remdamasi galutine kaina, galima nustatyti, kad pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertis bus lygus nuliui.
3. Kai įstaiga taiko Reglamento (ES) Nr. 575/2013 105 straipsnio 5 dalyje nurodytą nukrypti leidžiančią nuostatą, pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertis gali būti laikomas lygiu nuliui, jeigu įstaiga pateikia įrodymų, kad yra 90 % tikra, jog esama pakankamo likvidumo, kad būtų galima susijusias vertinimo pozicijų sumas perleisti kaina, kuri atitiktų geriausių siūlomų ir prašomų kainų vidurkį.
4. Kai negalima įrodyti, kad vertinimo pozicijos sumos atžvilgiu pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertis lygus nuliui, įstaigos naudoja 3 straipsnyje apibrėžtus duomenų šaltinius. Tokiu atveju pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertis apskaičiuojamas, kaip nurodyta šio straipsnio 5 ir 6 dalyse.
5. Įstaigos vertinimo pozicijų sumų, susijusių su kiekvienu vertinimo įvesties duomenų vienetu, naudojamu atitinkamame vertinimo modelyje, atžvilgiu apskaičiuoja pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčius.
 - a) Detalumo lygmuo, kuriuo apskaičiuojami tie pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčiai, yra vienas iš šių:
 - i) kai išskaidyta, visi vertinimo įvesties duomenys, kurių reikia vertinimo pozicijos galutinei kainai apskaičiuoti;
 - ii) priemonės kaina.
 - b) Kiekvienas a punkto i papunktyje nurodytas vertinimo įvesties duomenų vienetas vertinamas atskirai. Kai vertinimo įvesties duomenis sudaro parametrų matrica, įstaigos pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertį nustato pagal su kiekvienu tos matricos parametru susijusias vertinimo pozicijų sumas. Kai vertinimo įvesties duomenys nesusiję su priemonėmis, kuriomis prekiaujama, įstaigos vertinimo įvesties duomenis ir susijusių vertinimo pozicijos sumą aiškiai priskiria prie rinkos priemonių, kuriomis prekiaujama, grupės. Įstaigos vertinimo įvesties duomenų parametrų, naudojamų apskaičiuojant AVA įverčius, skaičių gali sumažinti taikydamos bet kokius tinkamus metodus, jeigu sumažinti parametrai atitinka visus šiuos reikalavimus:
 - i) bendra sumažintos vertinimo pozicijos sumos vertė yra tokia pat kaip ir bendra pirminės vertinimo pozicijos sumos vertė;
 - ii) sumažintą parametrų grupę galima priskirti prie rinkos priemonių, kuriomis prekiaujama, grupės;
 - iii) 2-o dispersijos vieneto ir 1-o dispersijos vieneto santykis, pagrįstas praėjusių laikotarpių – šimto pastarųjų prekybos dienų – duomenimis, yra mažesnis už 0,1.

Šioje pastraipoje „1-as dispersijos vienetas“ reiškia vertinimo pozicijos sumos, pagrįstos nesumažintais vertinimo įvesties duomenimis, pelno ir nuostolio dispersiją, o „2-as dispersijos vienetas“ – vertinimo pozicijos sumos, pagrįstos nesumažintais vertinimo įvesties duomenimis, atėmus vertinimo pozicijos sumą, pagrįstą sumažintais vertinimo įvesties duomenimis, pelno ir nuostolio dispersiją.

- c) Kai AVA įverčiams apskaičiuoti naudojamas sumažintas parametru skaičius, norint nustatyti, ar laikomasi b punkte nustatytų kriterijų, bent kasmet atliekama nepriklausoma kontrolės funkcijų patikra ir vidaus patikimumo vertinimas.
6. Pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčiai nustatomi taip:
- a) kai pakanka duomenų, kad būtų galima nustatyti vertinimo įvesties duomenų patikimų pirkimo ir pardavimo kainos skirtumo dydžių kitimo sritį, įstaigos apskaičiuoja kitimo srities tašką, kuriam esant pirkimo ir pardavimo kainos skirtumas, kurį jos galėtų (ir tuo yra įsitikinusios 90 %) gauti perleisdamos vertinimo pozicijos sumą, būtų lygus tai kainai arba geresnis;
- b) kai nepakanka duomenų, kad būtų galima nustatyti patikimą pirkimo ir pardavimo kainos skirtumo dydžių kitimo sritį, įstaigos taiko ekspertų žiniomis grindžiamą metodą ir naudoja turimą kokybinę ir kiekybinę informaciją, kad rizikos ribojimo principais pagrįstos vertės tikslumo lygis būtų lygiavertis tam, kurio siekiama, kai žinoma patikimų dydžių kitimo sritis. Įstaigos kompetentingas institucijas informuoja apie vertinimo pozicijų sumas, kurių atžvilgiu taikomas šis metodas, taip pat apie AVA įverčiui nustatyti taikomą metodiką;
- c) įstaigos pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertį apskaičiuoja vertinimo pozicijų sumoms, susijusioms su 5 dalyje apibrėžtais vertinimo įvesties duomenimis, taikydamos 50 % pagal a arba b punktą apskaičiuoto pirkimo ir pardavimo kainų skirtumo.
7. Įstaigos bendrą kategorijos lygmens pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčių vertę apskaičiuoja atskiriems pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčiams taikydamos priede nustatyto 1 arba 2 metodo formulę.

11 straipsnis

Modelio rizikos AVA įverčio apskaičiavimas

1. Įstaigos kiekvieno vertinimo modelio atžvilgiu modelio rizikos AVA įvertį (toliau – individualus modelio rizikos AVA įvertis) apskaičiuoja atsižvelgdamos į vertinimo modelio riziką, atsirandančią dėl to, kad galimai yra nemažai įvairių modelių ar modelio kalibravimo būdų, kuriuos rinkos dalyviai naudoja, ir nežinoma tvirta galutinė konkretaus vertinamo produkto kaina. Įstaigos neatsižvelgia į vertinimo modelio riziką, atsirandančią dėl to, kad kalibruojama naudojant iš rinkos gautus parametrus, į kurią reikia atsižvelgti pagal 9 straipsnį.
2. Modelio rizikos AVA įvertis apskaičiuojamas taikant vieną iš 3 ir 4 dalyse apibrėžtų metodų.
3. Jeigu yra galimybė, įstaigos modelio rizikos AVA įvertį apskaičiuoja nustatydamas vertinimo, atlikto taikant tinkamus alternatyvius modeliavimo ir kalibravimo metodus, patikimų rezultatų kitimo sritį. Tokiu atveju įstaigos nustato gautų vertinimo rezultatų kitimo srities tašką, kuriam esant jos galėtų (ir tuo yra įsitikinusios 90 %) perleisti vertinimo pozicijos sumą ta arba didesne kaina.
4. Kai įstaigos negali taikyti 3 dalyje apibrėžto metodo, modelio rizikos AVA įverčiui nustatyti jos taiko ekspertų žiniomis grindžiamą metodą.
5. Taikant ekspertų žiniomis grindžiamą metodą, reikia atsižvelgti į visus šiuos dalykus:
- a) su modeliu susijusių produktų sudėtingumą;
- b) galimų matematinių metodų ir modelių parametru, kai tie modelio parametrai nesusiję su rinkos kintamaisiais, įvairovę;
- c) tai, kokių mastu atitinkamų produktų rinka yra vienos krypties;
- d) tai, ar atitinkami produktai susiję su rizika, nuo kurios apsidrausti nėra galimybių;
- e) modelio tinkamumą atsižvelgti į su portfelio produktų išpirkimu susijusią elgseną.

Įstaigos kompetentingas institucijas informuoja apie modelius, kurių atžvilgiu taikomas šis metodas, taip pat apie AVA įverčiui nustatyti taikomą metodiką.

6. Kai įstaigos taiko 4 dalyje aprašytą metodą, kasmet reikia patvirtinti, kad metodas atsargus, tai daroma lyginant:
 - a) AVA įverčius, apskaičiuotus taikant 4 dalyje apibūdintą metodą, jeigu metodas taikomas reikšmingai vertinimo modelių, kurių atžvilgiu įstaiga taiko 3 dalyje nurodytą metodą, imčiai; ir
 - b) AVA įverčius, gautus tai pačiai vertinimo modelių imčiai taikant 3 dalies metodą.
7. Įstaigos bendrą kategorijos lygmens modelio rizikos AVA įverčių vertę apskaičiuoja individualiems modelio rizikos AVA įverčiams taikydamos priede nustatyto 1 arba 2 metodo formulę.

12 straipsnis

Neuždirbtos kredito maržos AVA apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja neuždirbtos kredito maržos AVA įvertį, kad būtų atspindėtas vertinimo neapibrėžtumas atliekant koregavimą, kuris, siekiant įtraukti dabartinę tikėtinų nuostolių dėl išvestinės finansinės priemonės pozicijų sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo vertę, yra būtinas pagal taikomą apskaitos sistemą.
2. Įstaigos su rinkos kainų neapibrėžtumu susijusį AVA elementą įtraukia į rinkos kainų neapibrėžtumo AVA kategoriją. Su pozicijos uždarymo išlaidų neapibrėžtumu susijęs AVA elementas įtraukiamas į pozicijos uždarymo išlaidų AVA kategoriją. Su modelio rizika susijęs AVA elementas įtraukiamas į modelio rizikos AVA kategoriją.

13 straipsnis

Investavimo ir finansavimo išlaidų AVA įverčio apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja investavimo ir finansavimo išlaidų AVA įvertį, kad finansavimo išlaidose, į kurias atsižvelgiama pagal taikomą apskaitos sistemą vertinant galutinę kainą, būtų atspindėtas vertinimo neapibrėžtumas.
2. Įstaigos su rinkos kainų neapibrėžtumu susijusį AVA elementą įtraukia į rinkos kainų neapibrėžtumo AVA kategoriją. Su pozicijos uždarymo išlaidų neapibrėžtumu susijęs AVA elementas įtraukiamas į pozicijos uždarymo išlaidų AVA kategoriją. Su modelio rizika susijęs AVA elementas įtraukiamas į modelio rizikos AVA kategoriją.

14 straipsnis

Koncentruotų pozicijų AVA įverčio apskaičiavimas

1. Įstaigos koncentruotų vertinimo pozicijų atžvilgiu koncentruotos pozicijos AVA įvertį (toliau – individualus koncentruotų pozicijų AVA įvertis) apskaičiuoja taikydamos trijų pakopų metodą:
 - a) nustato koncentruotas vertinimo pozicijas;
 - b) kiekvienos nustatytos koncentruotos vertinimo pozicijos atžvilgiu, kai vertinimo pozicijos dydžiui taikytina rinkos kaina nežinoma, apskaičiuoja atsargų pasitraukimo laikotarpį;
 - c) kai atsargus pasitraukimo laikotarpis yra ilgesnis negu 10 dienų, apskaičiuoja AVA įvertį atsižvelgdamos į vertinimo įvesties duomenų kintamumą, pirkimo ir pardavimo kainų skirtumo kintamumą ir tariamos pasitraukimo strategijos poveikį rinkos kainoms.
2. Taikant 1 dalies a punktą, nustatant koncentruotas vertinimo pozicijas atsižvelgiama į visus šiuos dalykus:
 - a) visų vertinimo pozicijų dydį, atitinkantį susijusios rinkos likvidumą;

- b) įstaigos gebėjimą prekiauti toje rinkoje;
- c) vidutinę vienos dienos rinkos apimtį ir įprastą įstaigos vienos dienos prekybos apimtį.

Įstaigos nustato ir dokumentais patvirtina metodiką, taikomą nustatant koncentruotas vertinimo pozicijas, kurių atžvilgiu apskaičiuojamas koncentruotų pozicijų AVA įverčius.

- 3. Įstaigos apskaičiuoja koncentruotų pozicijų bendrą kategorijos lygmens AVA įverčių vertę sudėdamos individualių koncentruotų pozicijų AVA įverčius.

15 straipsnis

Būsimų administracinių išlaidų AVA įverčio apskaičiavimas

1. Kai įstaiga vertinimo pozicijos sumos atžvilgiu apskaičiuoja rinkos kainų neapibrėžtumo ir pozicijos uždarymo išlaidų AVA įverčius, reiškiančius, kad pozicija bus visiškai perleista, įstaiga gali nustatyti, kad būsimų administracinių išlaidų AVA įvertis lygus nuliui.
2. Kai negalima įrodyti, kad vertinimo pozicijos sumos atžvilgiu AVA įvertis yra lygus nuliui pagal 1 dalį, įstaigos būsimų administracinių išlaidų AVA įvertį (toliau – individualus būsimų administracinių išlaidų AVA įvertis) apskaičiuoja atsižvelgdamos į administracines išlaidas ir būsimas apsidraudimo išlaidas visą tikėtiną vertinimo pozicijų sumų, kurių atžvilgiu tiesioginė galutinė kaina netaikoma nustatant pozicijos uždarymo išlaidų AVA įvertį, buvimo laiką, diskontuotas taikant koeficientą, kuriuo aproksimuojama nerizikinga norma.
3. Taikant 2 dalį, į būsimas administracines išlaidas įtraukiamos visos papildomos darbuotojų ir fiksuotosios išlaidos, kurių greičiausiai bus valdant portfelį, bet galima daryti prielaidą, kad šios išlaidos mažės mažėjant portfelio dydžiui.
4. Įstaigos būsimų administracinių išlaidų AVA įverčio bendrą kategorijos lygmens AVA įvertį apskaičiuoja sudėdamos individualius būsimų administracinių išlaidų AVA įverčius.

16 straipsnis

Pirmalaikio sutarties nutraukimo AVA įverčio apskaičiavimas

Įstaigos pirmalaikio sutarties nutraukimo AVA įvertį apskaičiuoja atsižvelgdamos į galimus nuostolius, patiriamus dėl sutartyje nenustatyto pirmalaikio klientų sandorių nutraukimo. Pirmalaikio sutarties nutraukimo AVA įvertis apskaičiuojamas atsižvelgiant į klientų sandorių, kurie ankstesniais laikotarpiais buvo nutraukti per anksti, procentinį dydį ir nuostolius, kurių atsiranda tokiais atvejais.

17 straipsnis

Operacinės rizikos AVA įverčio apskaičiavimas

1. Įstaigos operacinės rizikos AVA įvertį apskaičiuoja įvertindamos galimus nuostolius, kurių gali būti dėl su vertinimo procesais susijusios operacinės rizikos. Apskaičiuojant šį įvertį įtraukiamas vertinimo pozicijų, kurios vykdant balanso pagrindimo procesą laikomos rizikingomis, įskaitant pozicijas, dėl kurių kyla teisinių ginčų, vertinimas.
2. Kai įstaiga taiko pažangųjų operacinės rizikos vertinimo metodą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies III antraštinės dalies 4 skyriuje, ji gali pranešti nulinį operacinės rizikos AVA įvertį, jeigu pateikia įrodymų, kad į su vertinimo procesais susijusią operacinę riziką, kaip nustatyta 1 dalyje, visiškai atsižvelgta atliekant skaičiavimą pagal pažangųjų vertinimo metodą.
3. Kitais atvejais, išskyrus aprašytuosius 2 dalyje, įstaiga operacinės rizikos AVA įvertį gali apskaičiuoti laikydama, kad jis yra lygus 10 % visų kategorijos lygmens rinkos kainų neapibrėžtumo ir pozicijos uždarymo rizikos išlaidų AVA įverčių sumos.

IV SKYRIUS

DOKUMENTACIJA, SISTEMOS IR KONTROLĖ

18 straipsnis

Dokumentacijos reikalavimai

1. Įstaigos tinkamai dokumentuoja rizikos ribojimo principais pagrįsto vertinimo metodiką. Į dokumentaciją įtraukiami vidaus politikos aprašai, kuriuose pateikta informacija visais šiais klausimais:
 - a) kiekvienos vertinimo pozicijos AVA įverčių kiekybinės išraiškos nustatymo metodai;
 - b) kiekvienai turto klasei, produktui ar vertinimo pozicijai taikomų metodų hierarchija;
 - c) taikant AVA metodus naudojamų rinkos duomenų šaltinių hierarchija;
 - d) reikalaujamos rinkos duomenų savybės, kad būtų galima pagrįsti nulinį kiekvienos turto klasės, produkto ar vertinimo pozicijos AVA įvertį;
 - e) taikoma metodika, kai AVA įverčiui nustatyti taikomas ekspertų žiniomis grindžiamas metodas;
 - f) nustatymo, ar vertinimo pozicijai reikia nustatyti koncentruotos pozicijos AVA įvertį, metodika;
 - g) tariamas perleidimo laikotarpis, taikomas apskaičiuojant koncentruotų pozicijų AVA įverčius, kai tinka;
 - h) tikrąja verte įvertintas turtas ir išsipareigojimai, kurių apskaitinio vertinimo pokytis turi dalinį arba nulinį poveikį bendram 1 lygio nuosavam kapitalui pagal 4 straipsnio 2 dalį ir 8 straipsnio 1 dalį.
2. Įstaigos taip pat saugo įrašus, kad būtų galima analizuoti, kaip vertinimo pozicijos sumos lygmeniu buvo apskaičiuoti AVA įverčiai, o informacija, gauta AVA įverčių apskaičiavimo proceso metu, pateikiama vyresniajai vadovybei, kad ši galėtų suvokti įstaigos tikrąja verte įvertintų pozicijų portfelio vertinimo neapibrėžtumo lygį.
3. Vyresnioji vadovybė 1 dalyje nurodytą dokumentaciją bent kasmet peržiūri ir patvirtina.

19 straipsnis

Sistemų ir kontrolės reikalavimai

1. Iš pat pradžių leidimą atlikti papildomą vertinimo rezultatų koregavimą suteikia ir koregavimą vėliau stebi nepriklausomas kontrolės padalinys.
2. Įstaigos įdiegia veiksmingas kontrolės priemones, susijusias su visų tikrąja verte įvertintų pozicijų valdymu, ir skiria pakankamų išteklių toms kontrolės priemonėms įgyvendinti, taip pat užtikrina, kad net nepalankiausių sąlygų laikotarpiu būtų vykdomas patikimas vertinimo procesas. Atliekami visi šie dalykai:
 - a) bent kasmet tikrinamas vertinimo modelio efektyvumas;
 - b) vadovybė pasirašydama patvirtina visus reikšmingus vertinimo politikos pokyčius;
 - c) aiškiai nurodoma įstaigai priimtina rizika, susijusi su pozicijomis, kurioms būdingas vertinimo neapibrėžtumas, stebimas bendru visos įstaigos lygmeniu;
 - d) vertinimo procese riziką prisiimantis padalinys ir kontrolės padalinys yra nepriklausomi;
 - e) vykdomas išsamus vidaus audito procesas, susijęs su vertinimo procesais ir kontrolės priemonėmis.
3. Įstaigos užtikrina, kad būtų veiksmingos ir nuosekliai taikomos kontrolės priemonės, susijusios su tikrąja verte įvertintų pozicijų vertinimo procesu. Tokios kontrolės priemonės reguliariai tikrinamos atliekant vidaus auditą. Kontrolės priemonės sudaro visi šie dalykai:
 - a) tiksliai parengtas visos įstaigos masto produktų sąrašas, užtikrinant, kad kiekviena vertinimo pozicija būtų unikaliai priskirta prie produkto apibrėžties;
 - b) kiekvieno į sąrašą įtraukto produkto vertinimo metodika, nurodant pasirinktą modelį ir kalibravimo būdą, tikrosios vertės koregavimo įverčius, AVA įverčius, produktui taikytiną nepriklausomos kainų patikros metodiką ir vertinimo neapibrėžtumo matą;

- c) patvirtinimo procesas, užtikrinant, kad kiekvieno produkto atžvilgiu ir riziką prisiimantis padalinys, ir atitinkamas kontrolės padalinys patvirtintų b punkte aprašytą produkto lygmens metodiką, taip pat patvirtintų, kad ta metodika atspindi faktinę kiekvienos vertinimo pozicijos priskyrimo prie produkto praktiką;
- d) stebimais rinkos duomenimis pagrįstos tiksliai nustatytos ribos, atsižvelgiant į kurias nustatoma, kada vertinimo modeliai nebepakankamai tvirti;
- e) kainomis pagrįstas oficialus nepriklausomos kainų patikros procesas, vykdomas nedalyvaujant atitinkamus sandorius sudarantiems asmenims;
- f) naujo produkto patvirtinimo procesai, nurodant produktų sąrašą ir įtraukiant visus vidaus suinteresuotuosius subjektus, susijusius su rizikos vertinimu, rizikos kontrole, finansinėmis ataskaitomis ir finansinių priemonių vertinimo paskyrimu ir patikra;
- g) naujo sandorio peržiūros procesas, siekiant užtikrinti, kad naujų sandorių kainodaros duomenys būtų naudojami vertinant, ar panašių vertinimo pozicijų sumų vertinimas tebėra tinkamai pagrįstas rizikos ribojimo principais.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2015 m. spalio 26 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

PRIEDAS

Formulės, taikomos pagal 9 straipsnio 6 dalį, 10 straipsnio 7 dalį ir 11 straipsnio 7 dalį apskaičiuojant bendrą papildomo vertinimo rezultatų koregavimo (AVA) įverčių vertę*1 metodas*

$$\begin{aligned}APVA &= (FV - PV) - 50 \% \cdot (FV - PV) \\ &= (50 \% \cdot (FV - PV)) \\ AVA &= \Sigma APVA\end{aligned}$$

2 metodas

$$\begin{aligned}APVA &= \max \{0, (FV - PV) - 50 \% \cdot (EV - PV)\} \\ &= \max \{0, FV - 50 \% \cdot (EV + PV)\} \\ AVA &= \Sigma APVA\end{aligned}$$

Čia:

- FV = vertinimo pozicijos sumos lygmens tikroji vertė po bet kokio apskaitinio įstaigos tikrosios vertės koregavimo, kuris gali būti siejamas su tuo pačiu vertinimo neužtikrintumo šaltiniu kaip ir atitinkamas AVA įvertis,
- PV = vertinimo pozicijos sumos lygmens rizikos ribojimo principais pagrįsta vertė, nustatyta pagal šį reglamentą,
- EV = tikėtina vertė vertinimo pozicijos sumos lygmeniu, paimta iš galimų dydžių kitimo srities,
- APVA = vertinimo pozicijos sumos lygmens AVA įvertis, pakoreguotas sumuojant,
- AVA = bendra kategorijos lygmens AVA įverčių vertė, pakoreguota sumuojant.
-